

HÍRMONDÓ 2025/6

Siketvakok Országos Egyesülete

Kedves Olvasók!

Hírlevelünk jelen számában először a vezetőség és a Felügyelő Bizottság egy-egy tagja által tartott, online fogadóóráról kaphatnak tájékoztatást. Utána áttekintjük az elmúlt hetek egyesületi rendezvényeit.

Társszervezeteink hírei között nagy figyelmet fordítunk a frissen hivatalossá vált Siketvakok Nemzetközi Napjára. Emellett a Nemzetközi Fogyatékoságügyi Szövetség (IDA) háza tájáról is szolgálunk egy érdekes hírrel. Ezután a siketvakok jelnyelvi tolmácsainak/segítő-kísérő tolmácsainak megfelelő bérezéséről teszünk közzé egy nyílt állásfoglalást, majd egy érdekes online konferenciára látogatunk.

A hírek, érdekességek rovatban többek között megismerhetik a templomot, ahol „új értelmet nyer a lelkifröccs”, de a világ legbátrabb tacsakójának kalandjaiba is betekintést nyerhetnek.

Jó olvasást, kellemes időtöltést kívánunk!

Taskovics Adél, szerkesztő

TARTALOM

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK.....	2
Online fogadóórákat tart a vezetőség és a Felügyelő Bizottság egy-egy tagja	2
Fókuszban az életmentés: rehabilitációs klub volt az elsősegélynyújtás jegyében	3
Nem babra megy a játék... Vagy mégis? – különleges, évzáró klubfoglalkozás volt egyesületünkben	9

TÁRSSZERVEZETEINK HÍREI	11
Június 27. hivatalosan is a Siketvakok Nemzetközi napja lett	11
„Június 27-nek a Siketvakok Nemzetközi Napjaként való elismerése” – kísérő esemény az ENSZ Székházában	12
Rövidhír a Nemzetközi Fogyatékoságügyi Szövetség (IDA) újonnan megválasztott vezetőségéről	16
A Siketvakok Világszövetségének (WFDb) nyílt állásfoglalása a siketvakok tolmácsainak/segítő-kísérő tolmácsainak díjazásáról.....	17
„A veszteség és a lehetőségek egyensúlyba hozása” – online konferencia a Dbl szervezésében	19
HÍR, ÉRDEKESSÉG	26
Matchbox – a sok millió gyufaskatulyába zárt álom története	26
Létezik egy egyedülálló kocsmatemplom Magyarországon, ahol új értelmet nyer a lelkifröccs.....	27
529 nap a dzsungelben: élve került elő Valerie, a világ legbátrabb tacsója.....	28
Nyolcan költöztek be egy plázába, négy évig észre sem vették őket..	28
72 km/h-val szeli a levegőt a kínaiak repülő motorkerékpárja.....	30
KEDVENC RECEPTJEIM.....	31
A HÓNAP VERSE	32

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK

Online fogadóórákat tart a vezetőség és a Felügyelő Bizottság egy-egy tagja

Kedves Tagok!

Felmerült az ötlet, hogy a vezetőség és a felügyelő bizottság egy-egy tagja modernizált fogadóórákat tartana online formában. Ezáltal szeretnénk szorosabbá fűzni a kapcsolatot Veletek, tagokkal. Az alábbi elérhetőségeken, e-mailben várjuk szeretettel és érdeklődéssel ötleteiteket (akár programokra, akár más egyesületi tevékenységgel kapcsolatban), észrevételeiteket, javaslataitokat.

Kőrösiné Dr. Babinszki Vera
babinszki.vera@siketvak.hu

Scsúr Anikó
kamilla1987@gmail.com

Célunk, hogy az igényeiteket jobban megismerjük és közvetítsük a vezetőség felé. Keressetek minket bizalommal.

Kőrösiné Dr. Babinszki Vera, vezetőségi tag és Scsúr Anikó, felügyelő bizottsági tag

Fókuszban az életmentés: rehabilitációs klub volt az elsősegélynyújtás jegyében

2025. május 28-án, szerdán rehabilitációs klub volt egyesületünk nagy, közösségi termében. Az eseményen 28 fő (16 egyesületi tag, 10 munkatárs/önkéntes segítő és 2 vendégelőadó) vett részt.

Elsőként Királyhidi Dorka köszöntötte a résztvevőket és bemutatta a program két vendégét, akik a Széchenyi Lions Club képviselőjeként érkeztek.

Dr. Radnai János, aki nagy utat tett meg (külföldről érkezett) azért, hogy megtarthassa előadását.

Pap Andrea a Széchenyi LC képviselőjeként, tagjaként érkezett. Túl azon, hogy megszervezte a programot, 100 ezer forintos adományt is hozott. Ezzel támogatja a Széchenyi LC ebben az évben a Braille Hírmondó megjelenését.

Dr. Radnai János elméleti bevezetéssel kezdte előadását. Rövid bemutatkozásában elmondta: orvosként dolgozik. 42 évig kivonuló mentőorvos volt. 18-20 éve intenzív osztályt vezet. Altatással és fájdalomambulanciával foglalkozik. Orvosként általános egészségügyi kérdésekre is tud válaszolni – és készséggel válaszolt is a kérdéseinkre.

Mindnyájan a saját életterünkben élünk. Van valami, ami valamennyiünket összeköt. Tele vagyunk olyan épített, készített dolgokkal, tárgyakkal, amik veszélyt rejtenek magukban. Ha ezek a veszélyek valóságos sérüléssé, bajjá válnak, nagyon sokat tudunk segíteni egymáson. Ennek az a feltétele, hogy azonnal, vagy legalábbis nagyon gyorsan segítsünk.

A bajnak az egyik legerősebb példája az, amit orvosi szakkifejezéssel hirtelen halálnak nevezünk. Ez a hirtelen keringésmegállás. Ha a keringése valakinek megáll és 60 másodpercen belül szakszerű segítséget kap, az esetek 95 százalékában visszatér a klinikai halálból.

3 percnél ez az arány már csak 50 százalék. 6-8 percnél viszont már 10 százalék alatt van. Ebből is látszik, hogy mennyire fontos a gyors reagálás. Az első lépés mindig az, hogy észre kell venni a bajt. Ez történhet akár hallás útján is: valaki felsikolt, vagy szokatlan tónussal beszél, kiabál.

Akik látnak, azok vizuális úton is szerezhettek erről információt. Ha az utcán 6-8 ember összeszalad egy pontra, ott valami nem várt esemény, baj történt.

A délután folyamán többször kihangsúlyozta: nem vagyunk egyedül.

Ha azt látja, hogy valaki eszméletlenül fekszik a földön, még a legképzettebb mentőorvos se tud egyedül mit tenni. Ilyenkor segítséget kell hívni. Nem szabad túlértékelni magunkat ilyen helyzetekben. Ha bevállalunk valamit, amit utána nem tudunk professzionálisan elvégezni, az a beteg kárát okozhatja. Az első lépés tehát az, hogy észleljük a bajt.

Odamegyünk, feltérképezzük a helyzetet. Utána el kell gondolkodnunk azon, hogy van-e ez a baj akkora, hogy segítséget kelljen hívni.

Vegyük sorra az ilyenkor lehetségesen adódó helyzeteket!

A legnagyobb baj az, ha valaki meghal. A halál egy folyamat, nem hirtelen, másodpercek alatt játszódik le.

A legfontosabb szervünk az agyunk. Ez viszont a legérzékenyebb is arra, hogy folyamatos oxigén ellátása legyen. 3-4 perc után, ha nem kap oxigént, károsodik. 6-8 perc után viszont már úgy károsodik, hogy többet nem is tér magához a beteg. Ezt az 1-8 perces időszakot mondjuk úgy, hogy a klinikai halál állapota. Más néven ezt keringésmegállásnak is nevezzük.

A vér az ereinkben azért kering, mert a szív pumpálja azt egyik helyről a másikra. Ha megáll a keringés, a vér nem jut el az agyba. A vér a tüdőben veszi fel az oxigént. Onnan az útja még egyszer visszavezet a szívbe, majd onnan megy tovább az agyunkhoz. Amikor valaki a klinikai halál állapotában van, azt kell megoldanunk, hogy az az oxigén, ami a tüdőben van, eljusson az agyba. Ez a mennyiségű oxigén egyébként 6-8 percre elegendő. Ha eljuttatjuk az agyba, az nem fog végérvényesen károsodni. Ezt egy nagyon egyszerű módszerrel el lehet érni, eszköze az ún. mellkasi kompresszió (mellkasi nyomás).

Ha a mellkast összenyomjuk, minden ami azon belül van, eltávozik, amerre tud. Az ereken vannak olyan billentyűk, amik a vér útját egy irányba terelik. Ha megnyomjuk a mellkast, a vér csak egy irányba, az agyba tud menni. Amikor elengedjük a mellkast, a szív megszívja magát vérrel. Ha összenyomjuk, egy kicsit megint megy előre a vér. Ha ezt folyamatosan csináljuk, ki tudjuk küszöbölni a szív funkciójának kiesését. Azzal tisztában kell lennünk, hogy egyedül, egymagunkban nem tudunk 6-8 percen keresztül mellkas kompressziót végezni. 2-3 percnél hosszabb ideig ez senkinek nem megy, még a legerősebb birkózónak sem. Ez nagyon intenzív és szokatlan erőfeszítés, ami nagyon kimerítő. Náluk a klinikán is az a szokás, hogy ha valaki elkezd a kompressziót, 1-1,5 perc után kötelessége szólni, hogy már ennyi ideje csinálja. Akkor odamegy a társa, félrelöki és nyomja tovább a beteg mellkasát. Újabb

1,5 perc elteltével jön a harmadik, vagy ha csak ketten vannak, akkor az előző, aki addigra egy kicsit már pihent.

Honnan tudjuk, hogy a betegnek szívkompresszióra van szüksége?

Ehhez két tényezővel kell pontosan tisztában lennünk. Ezek közül az egyik az, hogy eszméletlen a beteg. Honnan tudjuk ezt megállapítani? Odamegyünk mellé, megpaskoljuk az arcát vagy a homlokát, és szólunk is hozzá. Amellett is dönthetünk, hogy egy kicsit megcsípjük a bőrét. Ez ad egy enyhe fájdalom ingert. Látjuk (vagy látás híján érezzük), hogy reagál-e rá vagy nem. Ha nem reagál, akkor eszméletlen. A mi szempontunkból most mindegy, hogy van-e egy minimális agyműködése, esetleg rángatózik-e, ha nem képes reagálni, eszméletlennek tekintjük és be kell avatkozni.

Azt korábban már tárgyaltuk, hogy ha megáll a keringés, nem kap az agy oxigént. Kb. 20 másodperc után a központ, ami az agyból a tüdőnek adja a parancsot a légzésre, megáll.

Ha a keringés megállását nem is tudjuk megállapítani, a légzését igen. Oda kell tenni a kezünket az orra elé. Ha érezzük, hogy fújja a levegőt, emeli a mellkasát (ez utóbbit is megállapíthatjuk érzésre, ha enyhén a mellkasára helyezzük a kezünket), van légzése.

Ha ezt sem tapasztaljuk, akkor két tényező is teljesült: eszméletlen a beteg és nincs légzése. Ez pedig már a klinikai halál definíciója. Ha ezt a kettőt megállapítottuk, el kell kezdeni az újraélesztést.

Egy ilyen helyzetben azonban érdemes a józan eszünkre is hallgatni. Az is előfordulhat, hogy a levegő azért nem jut az agyba, mert már a tüdőbe se jut be. Idős emberek esetén gyakran előfordul nyelészavar, vagy az, hogy a műfogsorukat nem tudják rendesen rögzíteni. Ilyenkor megtörténhet, hogy keresztbe fordul a protézis a szájukban és nem tudják se kiköpni, se lenyelni és megfulladnak tőle. Ha tudjuk valakiről, hogy idős, műfogsora van, esetleg nyelési nehézséggel küzd, érdemes a kezünkkel benyúlni a szájába és az ujjunk kaparó mozdulatával ellenőrizni: van-e bármi a torkában. Ha igen, akkor azt el kell távolítani. Ezt követően vagy visszatér magától a légzés, vagy nem. Előbbi nagyon ritkán fordul elő. A legtöbbször az történik, hogy eszméletlen és nem vesz levegőt. Ekkor a keringés leállása van a háttérben, amit a mellkas összenyomásával és felengedésével tudunk pótolni.

Annál nagyobb baj, mint hogy valaki meghal, nem történhet. Mi a beavatkozásunkkal próbálunk javítani a helyzeten. Ha ez elég, sikeresen avatkozunk be, ha nem, akkor beteljesült az, aminek be kellett teljesülnie. Ilyenkor tehát az a fontos, hogy bátran odamenjünk és cselekedjünk. A lehető legrosszabb az, ha nem csinálunk semmit.

Ezt követően a gyakorlatban is kipróbálhattuk a mellkasi összenyomást. A doktor úr hozott magával egy oktatási célra készített babát, amin ki lehetett próbálni a módszert. Ez lényegében egy embert mintázó figura, deréktól felfelé, de karok nélkül.

A kör közepén, egy szőnyegre hanyatt fektette a figurát, mi pedig egyesével odatérdeltünk a baba mellé. Mindenkinek 20-30 alkalommal kellett összenyomni a mellkast, és ezzel még csak kb. fél percet dolgoztunk rajta. Először megpaskoltuk az arcát, szóltunk hozzá, mintha csak ellenőriztük volna, hogy magánál van-e. Ezt követően a mellkasa közepére, a szegycsontra helyeztük az egyik tenyerünket, majd a másikat keresztben a mellkason levő kezünkre tettük (a kézfejre). Ahhoz, hogy a kompresszió hatásos legyen, kb. 6-8 centiméterre szükséges összenyomni a mellkast. Ezt komoly erőfeszítéssel lehet megtenni. Elég szaporán kellett nyomkodni, másodpercenként kétszer. Ezt csak úgy tudtuk megcsinálni, ha lényegében az egész felsőtestünk súlyával rátámaszkodtunk a beteget szimbolizáló babára. Nyújtott karokkal és hasból kellett végezni a mozdulatokat.

A babán könnyű volt lemérni, hogy el tudtuk-e érni azt a bizonyos 6-8 centiméteres összenyomást. Ha megfelelően összenyomtuk, megakadt és kattánó hangot adott.

Kérdésre válaszolva a doktor úr elmondta: a mellkasi nyomások hatására eltörhet egy-két borda. Ez azonban még mindig kevesebb probléma, mintha meghalna a beteg.

Nem biztos egyébként, hogy az újraélesztés folyamatát mindig nekünk kell elkezdni. Sokszor az is nagy segítség, ha valaki előttünk már elkezdte, de mi be tudunk lépni, hogy folytassuk.

Azok számára, akik nem tudtak letérdelni a baba mellé, Dorkáék hoztak egy asztalt. Erre helyezték rá a bábút; a mellkas összenyomásához szükséges mozdulatot így ők is megtapasztalhatták.

Eddig a lehető legrosszabb eshetőséggel foglalkoztunk. Ami ettől egy fokozattal jobb, de még mindig kedvezőtlen: ha a beteg eszméletlen ugyan, de veszi a levegőt. Azt, hogy miért eszméletlen, nem a mi dolgunk megállapítani. Erre vannak a képzett szakemberek, pl.: a mentőorvosok. A mi dolgunk itt egyrészt az, hogy segítséget hívjunk hozzá, illetve az, hogy biztonságba helyezzük.

Ilyenkor stabil oldalfekvésbe kell tenni. Az eszméletvesztés leggyakoribb oka az epilepsziás roham. Ha hanyatt fekszik, hányhat, amit utána félrenyelhet és megfulladhat tőle. Ugyanígy lenyelheti a saját nyelvét, vagy a protézisét is, stb. Ilyenkor biztonságba kell helyezni, aminek a módja szintén egyszerű, és főképpen logikus.

Annak érdekében, hogy ne essen hátra a nyelve, a fejét oldalra kell fordítani. Első lépésként meg kell emelni térdben a lábát, pl. a jobbat. Ezt követően el kell őt fordítani az ellentétes, tehát a bal oldalára. Ehhez a vállát is el kell tolni abba az irányba. A felhúzott láb ugyanebben a helyzetben a földre „esik”, és megtámasztja őt, hogy ne fordulhasson tovább. Azért, hogy a feje se fordulhasson tovább, a bal kart közvetlen a fej fölé kell tenni, könyékben behajlítva.

Ha arról is gondoskodni akarunk, hogy vissza se tudjon fordulni, mielőtt átfordítanánk, a jobb kezét érdemes a mellkasára, szinte az álla alá helyezni. Ezáltal, amikor átfordítjuk, a szája elé kerül. Így a baloldalon is megtámasztja őt, míg a jobb kéz hátul, az ellentétes oldalon ad biztonságot. Ilyenkor arra különösen oda kell figyelni, hogy a támasztékot adó láb térde leérjen a földre. Nincs az sem kőbe vésve, hogy mindig a bal oldalára kell fordítani a beteget. A lényeg, hogy amikor odaguggolunk mellé, mindig a hozzánk közelebb eső lábát kell felhúzni.

A stabil oldalfekvést nekünk is volt módunk kipróbálni. Elfeküdtünk hanyatt a szőnyegen és a vendégek átfordítottak minket.

Az ilyen szituációk szerencsére ritkán következnek be. Az apróbb sérülések, veszélyes helyzetek sokkal gyakoribbak. Általánosságban, mindenre kiterjedő igazságokat nagyon nehéz mondani. Ilyenkor a józan paraszti ész használata lehet a legcélravezetőbb.

Ami nagyon gyakori, és ami az élet végéhez is vezethet: tele vagyunk elektromos gépekkel, eszközökkel. A doktor úr olyan helyen dolgozik, ahol a kórház környékén kb. 120.000 ember él. Szinte nem múlik el úgy hét, hogy ne vinnének be hozzájuk beteget, akit elektromos áramütés ért. Nem feltétlenül vezet halálhoz, de előfordul. Ilyen helyzetben elsősorban magunkat kell védeni. Ha tehát valakit áramütés ér, nagyon fontos arra gondolnunk, hogy a sérült ne legyen még benne az elektromos körben, amikor segíteni akarunk neki.

Az érintett elektromos készüléket ki kell előtte húzni a csatlakozóból. Egészen biztosan meg kell győződni arról, hogy saját magunkat nem sodorjuk veszélybe. Nincs annál rosszabb helyzet, mint amikor egy sérültből kettő lesz.

Évente 8-10 halálos baleset van a szén-monoxid mérgezésekből is. Ha olyan lakásban lakunk, ahol gázbojler van, érdemes rá odafigyelni. Ha rosszul ég el a bojlerben a gáz, akkor szén-monoxid keletkezik, az pedig „leül” a fürdőszoba aljára, és „elzavarja” onnan az oxigént. A szén-monoxid egy olyan anyag, ami háromszázszor „szívesebben” kapcsolódik a vérhez, mint az oxigén. Ez azt jelenti, hogy rendkívül mérgező. Elég egy nagyon kevés belőle ahhoz, hogy „elzavarja” az összes oxigént. Akkor pedig hiába kering a vér, nincs benne oxigén, és nem jut az agyunkba, amire annak a legnagyobb szüksége lenne.

Megfizethető áron, 2-3000 forintért lehet már kapni olyan kis eszközöket, amik mérik a szén-monoxid szintjét. Mindenhová, ahol a lakásban nyílt tűz van, oda kellene tenni. Ha a szén-monoxid megjelenik a levegőben, ezek a kis szenzorok csipogással jeleznek.

Sok elektromos eszköz áll ma a rendelkezésünkre. Ezeket lehet szeretni vagy nem szeretni. Egy biztos: életmentők tudnak lenni.

Gondolhatunk itt például a telefonunkra. Ha vészhelyzetben vagyunk, felhívhatjuk a 112-t. Egész Európában ez a telefonszám szolgálja ezt a

célt. Ha indítunk egy hívást, azt minden esetben egy olyan személy veszi fel, aki ért az elsősegély nyújtásához. Éppen ezért olyan szakszerűen tud instrukciókat adni, aminek a segítségével akár egy gyerek is képes lehet életet menteni.

A résztvevőktől érkezett egy megjegyzés, miszerint hallássérültként nagyon nehéz, olykor lehetetlen telefonálni. Dorka elmondta, hogy a hallássérülteknek rendelkezésére áll egy olyan lehetőség, hogy a vészhívásra alkalmas telefonszámra SMS üzenetet küldhessenek. Ebben az esetben instrukciókat írásban nyilván nem fog kapni az illető, viszont kimegy a mentő.

Emellett az időseknél hasznos segítség lehet az ún. Gondosóra. Dorka elmondta, hogy a 80 év felettieknek most már automatikusan kiküldik az eszközt. Ilyenkor a regisztráció során kell nagyon figyelni. A megjegyzésre szánt rovatba be kell írni az állapotunkra vonatkozó információkat: „Hallássérült vagyok”, vagy „Siketvak vagyok”, vagy „Rosszul látok, rosszul hallok”. Emellett érdemes azt is röviden beírni, hogy miként lehet velünk kommunikálni. Ilyen esetekben, ha vészjelzést küld a hallássérült/siketvak személy, mindenképpen kiküldenek valakit. Ha azt az opciót jelöltük be, hogy jöjjön be hozzánk a mentő, érdemes a gomb megnyomása előtt mérlegelni a helyzet súlyosságát. Így a mentőknek is megspórolhatunk felesleges köröket. Ha gondunk akad, de mentők bevonását nem igényli a helyzet, nyugodt szívvel felhívhatjuk a Be My Eyes szolgáltatást.

Kérdésre válaszolva a doktor úr elmondta, miként lehet kisbabát újraéleszteni. Arról, hogy eszméletlen-e, nála is meg kell győződni.

Különbség igazából csak a mellkasi kompresszió esetén van. Az is csak abban az esetben, ha a gyerek akkora, hogy át tudjuk fogni a kezünkkel a mellkasát. Szembe kell állni vele és úgy alá nyúlni. Ha hüvelykujjunk beér a mellkas közepéig, elég csak azzal nyomni. Másik négy ujjunkkal hátul a bordáit kell megtámasztani. Ezt 1 éves korig lehet így csinálni, utána már úgy, ahogyan azt a babán is megtapasztalhattuk. Ennek a helyzetnek az a specialitása, hogy a gyerekeknek még nem törik el nyomás hatására a bordája.

A téma szinte kimeríthetetlen és nagyon sok mindenre nem jutott idő. Szót lehetett volna ejteni a különböző vágásokról, vérzésekről, azok ellátásáról, vagy arról, hogy mit kell tenni, ha valaki elesik és beüti a fejét. Esetleg, ha kifiamodik a lábunk, miként kell azt rögzíteni. És akkor az égési sérüléseket még meg se említettük. Ezekre már nem volt mód kitérni, mert lejárt a klubfoglalkozásra szánt idő.

(A cikket írta: Taskovics Adél)

Nem babra megy a játék... Vagy mégis?

– különleges, évzáró klubfoglalkozás volt egyesületünkben

2025. június 18-án, szerdán ünnepi hangulatú klubdélután volt egyesületünk telephelyén. A programot bizonyos értelemben „évzáró” alkalomnak is lehetett tekinteni. Ez volt ugyanis az utolsó összejeövetel a nyári szünet előtt. További különlegessége volt a napnak, hogy az M1-en futó „Esély” című műsor stábja is ellátogatott hozzánk.

Molnárné Katona Eszter köszöntötte a résztvevőket. Ezután a már megszokott módon, a plüss maci körbeadásával megtettük a bemutatkozó kört. Ebből kiderült: összesen 32 fő, köztük 15 munkatárs/önkéntes segítő és 17 egyesületi tag vett részt ezen a rendhagyó eseményen.

Az első, nagyjából egy órában kaszinó játékokkal tehetjük próbára szerencsénket. Hat állomást alakítottak ki nekünk a munkatársak. Mi csoportokra osztva jártuk végig a különböző helyszíneket. Mindegyik ponton volt egy játékvezető, aki elmondta, mi a feladat.

Minden állomáson babszemeket nyerhettünk, gyűjtögethettünk. Akinek a legtöbb lett a végére (egyéni), kapott egy kis ajándékot. Eszter viccesen megjegyezte, hogy itt szó szerint babra megy a játék.

A csapat, amelynek a tagja voltam, először egy 21 nevű kártyajátékot játszott. Egy gép segítségével összekevertük a lapokat, majd a játékvezető mindenkinek adott először két kártyát. Azok értékét össze kellett adni. Minden következő körben eldönthettük, kérünk-e még. Az nyert, aki elsőként tartott olyan kártyákat a kezében, melyek értéke elérte a 21-et – vagy leginkább megközelítette azt.

A második állomáson azt kellett megtippelni, hogy a játékvezető melyik keze rejti a babokat. Az első körben egy, a következő körben két szem babot, utána hármát vett a kezébe. Ötig mentünk így el, utána újra 1 szemtől indultunk. Aki jól tippelte meg, hogy a jobb, vagy a bal tenyerében tartja-e éppen, az megkapta az adott kör számának megfelelő babot és a saját kis tartójába tehetette.

A harmadik játék helyszínén Dorka várt minket. Rendelkezésünkre bocsátott egy játék bombát, ami kézzel kézre járt közöttünk. Bekapcsoltuk a kis labdára hasonlító eszközt, ami ketyegő hangot adott. A tennivaló itt az volt, hogy szavakat mondjunk egymás után, azokban a kategóriákban, melyeket Dorka előre kijelölt. Akinél a bomba volt, annak kellett egy szót mondania, majd gyorsan tovább adni a kis gömböt a mellette ülőnek. Akinél „felrobbant”, tehát durranó hangot adott, az kiesett a játékból. Először állatnevekkel kezdtünk, majd településnevekkel folytattuk (nemcsak Magyarországról, világszerte bármit lehetett mondani, csak létező helységnévnek kellett, hogy

legyen). Később a gyümölcsökön, majd a női neveken törhettük a fejünket. Végül az ételek nevei is „terítékre kerültek” nálunk.

A negyedik típusú játék helyszínét az emeleti folyosón alakították ki. Ez a bowling volt. Kaptunk a kezünkbe egy puha gumilabdát, amivel el kellett találnunk, s ledönteni minél többet a pálya végén felállított flakonok közül. Ahány flakont ledöntöttünk, annyi babszemet kaptunk. Többször lehetett próbálkozni: a legjobb dobásnak megfelelő számú babot kaptuk a végén.

Az ötödik játék a rulett volt. Ez egy kis tálka, aminek a közepén egy pörgettyű van. Ebbe bele lehet tenni egy kis golyót, amit a pörgettyű segítségével megforgathattunk.

E speciális tárgyra 0 és 36 között vannak felírva a számok.

A csapat mindegyik tagja kapott 20 babot. Ebből kellett gazdálkodnunk. Mentünk körbe és mindenki feltehetett egy tetszőleges mennyiségűt arra, hogy az ő tippje lesz helyes azzal kapcsolatban, hogy mely számon áll meg a golyó a pörgetés után. Volt egy nagy, karton tábla is, rajta Braille írással feltüntetve a tippelési lehetőségek: páros, páratlan, piros vagy fekete.

0-36 között egy konkrét intervallumot is megjelölhettünk, mondhattuk például, hogy az adott szám 0-12 közé fog esni, esetleg 13-24, vagy 25-36 közötti érték lesz.

Eszter a kívánt felirat mellé helyezte az általunk tétként felajánlott babokat, és a pörgetés végeredményének megfelelően nyertünk vagy veszítettünk. A „fekete-piros, páros-páratlan” mezőkre tett helyes tipp után az általunk megnevezett tét duplája járt, míg az intervallum eltalálása esetén annak triplája (háromszorosa).

A hatodik állomáson egy nagyon egyszerű, de a többihez hasonlóan szórakoztató játékot játszottunk. Két dobókockával kellett dobni. Minden körben egy ember kapott babot. Aki a legnagyobb értéket dobta (a két dobókockán álló számok összegét), az nyert egy-egy szemet.

A játék befejeztével mindenki elmondta, hogy hány szem babot gyűjtött. Az első három helyezett kapott egy kis ajándékot (egy tábla csokit, egy doboz kekszet vagy egy üveg nutellát).

A program második felében azokat köszöntöttük, akiknek mostanában volt a születés-vagy a névnapjuk, esetleg a házassági évfordulójuk.

Az ünnepi alkalomhoz illően Eszterék még süteménnyel is készültek. Csokoládés, epres vagy Fekete-erdő tortából lehetett választani. Egyik egyesületi tagunk pedig a saját maga által készített meggyes pitéjével lepte meg a társaságot.

Mielőtt azonban elfogyasztottuk volna a finomságokat, Gangl Tamás, egyesületünk elnöke kért szót. Olyan bejelentést tett, amivel még tovább emelte a délután ünnepélyes hangulatát. Nemcsak az adott okot az ünneplésre, hogy néhányunknak mostanság volt valamilyen jeles évfordulója. Emellett egy olyan történet is örömmel tölthet el minket, ami

pozitívan érinti az egész siketvak közösséget. Június 16-án ugyanis az ENSZ Közgyűlése hivatalosan is elismerte június 27-ét a Siketvakok Nemzetközi Napjaként. Ettől az évtől kezdve tehát ez is hivatalos világnap minden tekintetben.

A Siketvakok Világszövetsége 2009-ben jelölte ki június 27-ét, Helen Keller születésének napját erre a célra. Azóta mi is minden évben megünnepeltük itt, az egyesületben. Most viszont már hivatalosan is hirdethetjük: ez a mi napunk...

Tomí szavait követően közösen elénekeltük a „Boldog születésnapot” kezdetű dalt. Ezután a kötetlen beszélgetése és a jóízű falatoké volt a főszerep.

(A cikket írta: Taskovics Adél)

TÁRSSZERVEZETEINK HÍREI

Június 27. hivatalosan is a Siketvakok Nemzetközi napja lett

A Siketvakok Világszövetsége (WFDB) örömmel jelentette be, hogy az ENSZ Közgyűlése 2025-től hivatalosan is a Siketvakok Nemzetközi Napjává nyilvánította június 27-ét. (Szerkesztői megjegyzés: az erről szóló szavazást 2025. június 16-án, hétfőn tartották az ENSZ székházában).

Ez egy történelmi globális mérföldkő a siketvak közösség számára. Megerősíti, hogy a siketvakság különálló fogyatékoság, amely sajátos kihívásokkal, akadályokkal és a társadalomba való teljes körű beilleszkedéshez szükséges támogatással jár.

Ezt az elismerést a kezdeményezést társszponzoráló mintegy 100 ország kollektív támogatása tette lehetővé. Ez megalapozza a nemzeti és nemzetközi szintű konkrét intézkedéseket is – beleértve a befogadóbb politikákat, a közvélemény figyelmének felkeltését, valamint a siketvak személyek számára a szolgáltatásokhoz és támogatásokhoz való egyenlő hozzáférést.

Ez a pillanat Helen Keller öröksége előtt is tiszteleg, akinek aktivizmusa tovább inspirálja a világot.

Velichka Draganova, a Siketvakok Világszövetségének (WFDB) főtitkára és európai regionális képviselője, az Európai Siketvak Unió (EDbU) vezetőségi tagja és női bizottságának vezetője, a bolgár siketvakokat tömörítő NADbBg elnöke és jogtanácsosa a szavazás másnapján, június 17-én reggel az új Nemzetközi Napot üdvözlő körlevelet tett közzé. Ebben többek között ezt írja:

„2025. június 16-tól kezdve június 27-e nem az ünneplés napja, hanem az a nap, amikor meg kell kongatnunk a harangokat, hogy az egész világ hallja, hogy mi, siketvakok itt vagyunk, és keressük a helyünket a nap alatt”.

A kezdeményezés iránti mély elkötelezettséget, összefogást jól mutatja az a kísérő esemény, melyet a szavazás előtt néhány nappal, június 12-én tartottak. A következő cikkben az erről szóló beszámolót olvashatják.

(A rövidhírt a WFDB által küldött e-mailes tájékoztató és Velichka Draganova levele alapján írta: Taskovics Adél)

„Június 27-nek a Siketvakok Nemzetközi Napjaként való elismerése” – kísérő esemény az ENSZ Székházában

2025. június 12-én, csütörtökön este különleges eseménybe kapcsolódhattam be online. A hibrid módon megszervezett konferenciát személyes részvétellel (az ENSZ New York-i székhelyén) és interneten keresztül is figyelemmel lehetett követni.

Szervezői az alábbiak voltak:

- A Horvát Köztársaság Állandó Képvisellete az ENSZ mellett,
- A Siketvakok Világszövetsége (WFDB),
- A Nemzetközi Fogyatékosságügyi Szövetség (IDA).

Két nagyon fontos társszponzort kell még megemlíteni: a Jordán Hásimita Királyság és a Tanzániai Egyesült Köztársaság Állandó Képvisellete az ENSZ mellett.

A rendezvény címe ez volt: „Június 27-nek a Siketvakok Nemzetközi Napjaként való elismerése”. Az este moderátora Christopher Woodfill, a Siketvakok Világszövetségének vezetőségi tagja volt.

„A mai napon kiváló előadókkal találkozhatunk. Megosztják majd nézőpontjaikat arról, hogy miért fontos ennek a nemzetközi napnak, és egyáltalán a siketvakságnak az elismerése. Továbbá szó lesz arról is, hogyan tudunk együttműködni annak érdekében, hogy a siketvakok számára egy befogadóbb jövőt teremtsünk” – mondta. Ezt követően bemutatta az első felszólalót, Marija Pletikosát, aki jelenleg a Horvát Gyermek Tanácsának és a fogyatékkal élőkkel foglalkozó kormánybizottságnak az elnöki tisztségét tölti be, számos más vezetői szerep mellett. Mind politikai szintű, mind pedig a szociális ágazatban végzett gyakorlati munkája az inkluzív szociálpolitika iránti egész életen át tartó elkötelezettségét tükrözi.

A kezdeményezést, hogy június 27-ét hivatalosan is a Siketvakok Nemzetközi Napjává nyilvánítsák, a Siketvakok Világszövetsége indítványozta. Ez

mély szimbolikával bír. Különösen fontos azon emberek milliói számára, akik érzékszervi sérüléssel élnek, és akik túl sokáig a fogyatékossgal élők között és az idevonatkozó politikák terén is a perifériára szorultak.

Ennek az állásfoglalásnak a célja egyértelmű: a siketvakság, mint különálló fogyatékossg kiemelése, valamint a siketvak személyek társadalmi szerepvállalásának és befogadásának előmozdítása az egész társadalomban.

A Siketvakok Nemzetközi Napjának létrehozását támogatva elismerik azokat a sajátos akadályokat, amelyekkel az érintettek szembesülnek.

„Felszólítom a részes államokat, hogy támogassák ezt a fontos állásfoglalást. Csatlakozzanak hozzánk annak biztosításában, hogy senki ne maradjon le. Az összefogással megerősítjük közös felelősségünket egy olyan világ felépítésében, ahol a siketvakok nemcsak láthatóvá és hallhatóvá válnak, hanem teljes mértékben képesek lesznek a részvételre, a hozzájárulásra és a boldogulásra” – zárta felszólalását Marija Pletikosa.

A soron következő előadó Jarrod Clyne volt, az IDA ügyvezető igazgatóhelyettese. 5 éve dolgozik az IDA-nak. Korábban 15 évig az új-zélandi Külügyi és Kereskedelmi Minisztériumban tevékenykedett. Szívügyének tekinti a mentális egészséget és a pszichoszociális fogyatékossgal élők jogait.

„Mit jelentenek ezek a napok, és mit lehet általuk elérni?” – tette fel a kérdést. Rengeteg nemzetközi nap van, a Fogyatékossgal élő emberek napja például december 3. A CRPD-vel és annak a tudatosság növeléséről szóló 8. cikkével összefüggésben valóban nagy szükség van a siketvakság és a siketvak emberek sokszínűségének megértésére. E felismerés nélkül a szolgáltatásnyújtás és annak hatékonysága sérül. Ez kirekesztést eredményez. Ez azt jelenti, hogy a siketvak emberek nem tudnak egyenlő eséllyel részt venni a társadalomban, és jogfosztottá válnak. Ez tehát egy nemzetközi szimbólum. Emellett egy emlékeztető is a világ számára, hogy a siketvak emberek léteznek és vannak jogaik.

Megvallotta: amikor a Siketvakok Világszövetségénél dolgozott, ő maga sem tudott sokat a siketvak emberekről és e csoport hihetetlen sokszínűségéről. A Siketvakok Nemzetközi Napja jelentősen segíthet ebben a tekintetben. A sztereotípiák és a megbélyegzés elleni küzdelemről, a cselekvés és a szolidaritás mozgósításáról, valamint a sokszínűség és a befogadás tiszteletben tartásának biztosításáról is szól.

Nem sok olyan, kevésbé megértett fogyatékossgai csoport létezik, mint a siketvakok. Ezért fontos a Siketvakok Világszövetsége, és különösen Dr. Sanja Tarczay. Vele együtt dolgoznak a hivatalos elismerésért. Ez ugyanis elengedhetetlen a szolgáltatásokhoz való hozzáféréshez és e fontos csoport sajátos szükségleteinek figyelembevételéhez.

Őt Heba Hagrass, az ENSZ fogyatékossgal élő személyek jogaival foglalkozó különmegbízottja követte a felszólalók között. Hagrass asszony a fogyatékossgal élők jogainak elismert egyiptomi szószólója. Több évtizedes tapasztalattal rendelkezik nemzeti, regionális és nemzetközi szinten. A Leedsi Egyetemen szerzett PhD-fokozatot fogyatékossgai tanulmányokból, és jelentős szerepet játszott a CRPD 6. cikkének kidolgozásában. Ez a fogyatékossgal élő nőkre összpontosított.

Egyiptomban parlamenti képviselő volt, és világszerte számos ENSZ-ügynökségnek és fogyatékossgügyi szervezetnek adott tanácsot. Hangsúlyozta: fontos emlékeztetni a világot arra, hogy a fogyatékossgal élők a leginkább marginalizált társadalmi csoport és még mindig le vannak maradva. Amikor erről beszélünk, egyre inkább szembe kell szállni azzal a sokrétű szenvedéssel, melyeket az érintettek, különösen a siketvakok, viselni kénytelenek.

Ki kell emelni a minőségi szolgáltatásokra, például a siketvak tolmácsokra és az egyéni rehabilitációra vonatkozó sajátos és egyedi igényeiket. Szükségük van tapintható kommunikációs módszerekre, Braille-írásra, jelnyelvre és más nonverbális módszerekre. Folyamatosan emlékeztetnünk kell magunkat arra, hogy a siketvak személyek számára szükséges szolgáltatások szűkössége korlátozza lehetőségeiket a fejlesztési és integrációs erőfeszítésekből való részesedésükben, beleértve a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény végrehajtását célzó erőfeszítéseket is.

Kiáll az ENSZ Közgyűléshez intézett komoly felhívás mellett, hogy legyen az ENSZ által is elismert a Siketvakok Nemzetközi Napja. Teljes mértékben támogatja azt is, hogy ez a nap június 27-e legyen, amely Helen Keller 1880-as születésének emléknapja.

További támogatást nyújtanak ahhoz is, hogy június utolsó hetét a siketvakok nemzetközi tudatossági hetévé nyilvánítsák.

Dr. Sanja Tarczay, a Siketvakok Világszövetségének elnöke videóüzenetben szólt a résztvevőkhöz. Először rövid elméleti háttérrel adott a Siketvakok Világszövetségének működéséről. Ez egy globális, nem kormányzati érdekvédelmi szervezet, melyet a siketvakok működtetnek a siketvakokért. Globális platform a tapasztalatok és az ismeretek cseréjére a siketvakság területén. Támogatja a magas színvonalú siketvak tolmácsolgatások létrehozását, a segítő technológiára és a hozzáférhetőségre összpontosítva. Viszonylag fiatal szervezet, 2001-ben alakult az új-zélandi Aucklandben. Sok hasonló jellegű szervezet ennél jóval korábban jött létre. Ám a siketvakok különleges helyzetben vannak ebből a szempontból.

Többszörös kihívásokkal kell szembenézniük a támogatás és a kommunikáció terén, ami azt jelenti, hogy számukra minden előrelépés több időt vesz igénybe.

Bár későn és kis létszámmal kezdték meg tevékenységüket, jelentős növekedést mutattak az elmúlt években. Ma a WFDB 74 tagszervezetet

és egyéni tagot számlál 67 különböző országból, a világ minden régiójából.

Miért fontos, hogy június 27-ét a Siketvakok Nemzetközi Napjaként ismerjük el? Legfőképpen azért, mert ez nem egy véletlenszerűen kiválasztott nap. Különleges, mivel Helen Keller születésnapját jelöli. Ő a siketvakok érdekvédelmének egyik legbefolyásosabb alakja. Öröksége világszerte a rugalmasságot, az oktatást és az emberi jogokat képviseli. Mindezt úgy, hogy ő maga is siketvak volt! Szeretnék folytatni azokat az erőfeszítéseket, amelyekhez ő mutatta az utat, ez az elismerés pedig mérföldkő lenne ebben az irányban.

"Ez a kezdeményezés nem csak a siketvak közösség jogainak elismeréséről szól, nem "csak" egy újabb nap az ENSZ naptárában. Arról is szól, hogy a siketvak fiatalok jövő generációi egy igazságosabb valóságot éljenek meg". - mondta Sanja.

Riku Virtanen, a Siketvakok Világszövetségének vezetőségi tagja kiegészítette Sanja Tarczay videóbeszédét.

Virtanen úr a siketvakok szószólója Finnországban és nemzetközi szinten. Jogi mesterdiplomával rendelkezik. Jelenleg a fogyatékkal élő személyek jogairól és azok fokozatos megvalósulásáról szóló doktori tanulmányait folytatja. Hatásos tevékenységének elismeréseként a Junior Chamber International a világ tíz kiemelkedő fiatalja közé választotta.

Június 27. Siketvakok Nemzetközi Napjaként való elismerése mély jelentőséggel bír. Helen Keller öröksége előtt tiszteleg, aki a remény és a bátorság szimbóluma volt, és aki megmutatta a világnak, mire képesek a siketvakok.

Ez a nap nem csak egy szimbolikus ünnep. Ez egy felhívás a valódi változásra. Arra ösztönzi a kormányokat és a szervezeteket, hogy a siketvakságot különálló fogyatékoságként ismerjék el, amelynek sajátos szükségletei vannak az oktatástól a politikai részvételig és azon túl.

A WFDB-nél különösen büszkék, hogy a siketvakokat képessé teszi arra, hogy felemeljék a hangjukat és alakítsák körülményeiket. Ehhez a szükséges platformokat a Világszövetség biztosítja számukra.

A Nemzetközi Nap segít felerősíteni ezeket a hangokat globális szinten. Ezért a WFDB nevében felkérte az államokat, ENSZ-szerveket, civil szervezeteket és a civil társadalmat, hogy támogassák ezt a kezdeményezést.

Ezután az esemény két társszponzora kapott szót. Először a Tanzániai Egyesült Köztársaság ENSZ képviselője, Amon Mpanju tartotta meg beszédét. Ő a Közösségi Fejlesztési, Nemek, Nők és Különleges Csoportok Minisztériumának helyettes államtitkára is egyben.

Június 27-e fontos nap. Platformot biztosít a siketvakok láthatóságának, befogadásának megerősítésére. A fogyatékosági mozgalom fontos cso-

portjaként való elismerésére is alkalmat teremt. De platformot biztosít a társadalmi-gazdasági közéletbe való teljes beilleszkedésnek is.

„A Tanzániai Egyesült Köztársaság támogatja a Siketvakok Nemzetközi Napjának elismerését, amelyet minden év június 27-én tartanak. Jogalkotási politikákat és intézkedéseket hoztunk annak biztosítására, hogy a siketvakok élvezhessék jogukat otthon, Tanzániában, és szociális jólétük a többi fogyatékossgal élő és nem fogyatékossgal élő személyhez hasonlóan egyenlő alapon legyen védve” – mondta.

Az ülés utolsó felszólalását Jordánia képviselője tartotta. Az eredeti meghívott Halal Hamed úr, a jordán fogyatékossgal élők jogainak akkreditációs és felsőbb tanácsának igazgatója volt, ő azonban egyéb elfoglaltságai miatt nem tudott megjelenni az eseményen, így egy kollégája képviselte.

Szavaiból kitűnt: Jordánia is megerősíti a Siketvakok Nemzetközi Napja elismerésének fontosságát. A fogyatékossgal élő személyek jogainak felsőbb tanácsa Jordániában helyi, regionális és nemzetközi szinten is keményen dolgozik a siket és siketvak személyek jogainak megerősítésén.

Az ülés a moderátor záró gondolataival ért véget:

„A siketvakok a fogyatékossgal élők közösségében az egyik leginkább marginalizált csoport. Ők a közösség legkülső periferiáján vannak. Fontos, hogy rávilágítsunk erre a csoportra, már a sokéves marginalizáció miatt is, amit kaptak, és kihozzuk őket a fényre”.

(Összegezte, angol nyelvről fordította: Taskovics Adél)

Rövidhír a Nemzetközi Fogyatékossgügyi Szövetség (IDA) újonnan megválasztott vezetőségéről

A Nemzetközi Fogyatékossgügyi Szövetség (angol neve: International Disability Alliance, röviden: IDA) bejelentette a 2025-2028-as vezetőségi választásainak eredményét. Ez a mérföldkő kulcsfontosságú része a szervezet azon folyamatos erőfeszítéseinek, amelyek célja a képviselet és a vezetés megerősítése a globális fogyatékossgügyi mozgalomban.

Az IDA alapvetően arra kötelezte el magát, hogy vezető szerepet töltsön be a fogyatékossgal élőkért való érdekképviseleti munkában. Mindezt az érintettek képviseleti szervezetein (OPD-k) keresztül szeretnék megtenni. Ügyelnek arra, hogy demokratikusan járjanak el, alulról építkezve. A „gyökerektől” felfelé haladva egészen a nemzetközi szintig szeretnének eljutni.

Olyan időszakban élünk, amikor az emberi jogok és a demokratikus elvek világszerte egyre nagyobb kihívásokkal szembesülnek. Az IDA

szilárdan kitart amellett a meggyőződése mellett, hogy az értelmes, demokratikus érdekképviselés most fontosabb, mint valaha.

A Közgyűlés a szervezet legfontosabb irányító testülete. Ebben a legjelentősebb, fogyatékossgal élőkért dolgozó érdekvédelmi szervezetek képviselői foglalnak helyet.

A 2025-2028-as ciklusban a Közgyűlés egyik alelnöke Sanja Tarczay, Siketvakok Világszövetsége (WFDB) elnöke. Mivel Sanja a horvát siketvakokat tömörítő szervezet, a DODIR elnöke is, az IDA életében betöltött tisztsége kiemelt hír az európai siketvak közösség számára.

(Forrás: internationaldisabilityalliance.org/blog, angol nyelvről fordította: Taskovics Adél)

A Siketvakok Világszövetségének (WFDB) nyílt állásfoglalása a siketvakok tolmácsainak/segítő-kísérő tolmácsainak díjazásáról

A Siketvakok Világszövetsége (WFDB) határozottan kiáll azért, hogy a siketvakok hozzáférjenek a magas színvonalú, professzionális jelnyelvi tolmácsszolgáltatásokhoz, és egyenlő hozzáférést élvezzenek az információhoz és a kommunikációhoz. A WFDB a siketvakok valódi globális hangja, amely a fogyatékossgal élők egyik leginkább alulreprezentált csoportját képviseli. Igen heterogén a kommunikációval, társadalmi befordadással, tájékozódással, környezetleírással és mobilitással kapcsolatos sajátos, egyénre szabott támogatási igényekkel. Az előrelépés ellenére továbbra is kihívást jelent a nemzetközi rendezvényeken, találkozókön és fórumokon a képzett siketvak tolmácsok/segítő-kísérő tolmácsok következetes elismerése és méltányos díjazása.

Ezt a kérdést számos magas szintű platformon megfigyelték, többek között az Európai Parlamentben, a részes államok konferenciáján (COSP), a nők helyzetével foglalkozó bizottságban (CSW) és a globális fogyatékossgai csúcstalálkozón (GDS).

Újra és újra találkozunk következetlen szakpolitikákkal, rendszerszintű finanszírozási hiányosságokkal és a siketvak tolmácsszolgáltatások tartós alulértékelésével. Ez pedig megnehezíti a siketvak résztvevők helyzetét abban, hogy a szükséges szakképzett támogatás biztosított legyen számukra. Sok esetben, míg a siket résztvevők jelnyelvi tolmácsait megfelelően finanszírozzák, a siketvak tolmácsok lényegesen alacsonyabb fizetést kapnak, vagy egyes esetekben nem is fizetik meg munkájukat.

Ez jelentős akadályt képez az egyenlő esélyű hozzáférés – vagyis a másokkal azonos alapon történő teljes körű és független részvétel – előtt.

A siketvak jelnyelvi tolmácsok megkülönböztetett szerepe és kritikus szükségessége:

Alapvető fontosságú különbséget tenni a jelnyelvi tolmácsok és a siketvak jelnyelvi tolmácsok/segítő-kísérő tolmácsok között, mivel ezek a szerepek nem felcserélhetők.

- A siket vagy nagyothalló emberek jelnyelvi tolmácsai a beszélt nyelvet nemzetközi-vagy nemzeti jelnyelvre fordítják. Általában vizuális formában tolmácsolnak és a kommunikáció megkönnyítésén túlmenően nem látnak el feladatokat. Ezek a tolmácsok szolgáltatásaikért a szokásos szakmai díjazást kapják.
- A siketvak tolmácsok vagy segítő-kísérő tolmácsok sokkal nagyobb felelősséget vállalnak. A tolmácsoláson túl környezeti leírásokat, tapintható vagy adaptált jelnyelvi kommunikációt biztosítanak és a közlekedésben is segítenek. Mindig elkísérik a siketvak személyeket, beleértve az utazást, a találkozókat, a szüneteket és a helyszínek közötti mozgást. A hagyományos jelnyelvi tolmácsoktól eltérően a kommunikációjukat az egyes siketvak személyek egyedi igényeihez kell igazítaniuk. Ezek az egyéni preferenciák, igények és a kontextus alapján is nagymértékben eltérhetnek egymástól.

Annak ellenére, hogy munkájuk alaposságot igényel, a képzett siketvak tolmácsok/segítő-kísérő tolmácsok gyakran jóval alacsonyabb fizetést kapnak, mint a siketeket/nagyothallókat segítő kollégáik. Ez az igazságtalan eltérés rendszerszintű akadályokat gördít a siketvak személyek nemzetközi fórumokon való részvétele elé.

Felhívás közös cselekvésre:

Az egyenlő hozzáférés biztosítása és a siketvak személyek jogainak védelme érdekében felhívjuk a nemzetközi szervezeteket, kormányokat és a finanszírozó szerveket, hogy:

1. Ismerjék el a siketvak jelnyelvi tolmácsolást speciális szakmaként. Olyanként, amely méltányos és szabványosított díjazást igényel, amely tükrözi a feladat összetettségét.
2. Biztosítsák az egyenlőséget a finanszírozási politikában. Ez lehetővé tenné, hogy a siketvak résztvevők ugyanolyan szintű támogatást kapjanak, mint a siketek, beleértve a megfelelő tolmácsdíjakat és forrásokat.
3. Fogadják el a siketvak jelnyelvi tolmácsok/segítő-kísérő tolmácsok díjazására vonatkozó regionális és nemzetközi szabványokat a diszkrimináció megelőzése és a hozzáférhetőség biztosítása érdekében minden rendezvényen. Bár a konkrét összeg a kontextustól, az országtól és az eseménytől függően változhat, a díjazásnak mindig tükröznie kell a nyújtott szakértelem és támogatás szintjét.

4. Ösztönözzék a kormányokat, adományozókat és más finanszírozókat, hogy vállaljanak felelősséget a nemzeti és nemzetközi rendezvényeken a képviselőik számára biztosított siketvak tolmácsszolgáltatások finanszírozásáért.
5. Támogassák és biztosítsák a siketvak tolmácsok/segítő-kísérő tolmácsok magas szintű képzését a globális szabványoknak megfelelően. Ezáltal hangsúlyozni lehet a szerepük sajátos tulajdonságait, készségeit és a munka összetettségének szintjét.

A siketvakok nem megfelelő tolmácsszolgáltatások miatti kirekesztése sérti az egyenlő hozzáféréshez való jogukat. Emellett szöges ellentétben áll a fogyatékkal élő személyek jogairól szóló egyezmény (CRPD) elveivel. Különösen a 9. cikkkel, amely kötelezi a részes államokat, hogy hozzák meg a megfelelő intézkedéseket az információhoz, kommunikációhoz és szolgáltatásokhoz való, egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében.

Sürgetünk minden érdekelt felet, hogy tegyenek azonnali, konkrét lépéseket az egyenlőtlenség megszüntetésére és a siketvakok egyenlő hozzáféréshez való jogának fenntartására – biztosítva, hogy senki ne maradjon le.

(Angol nyelvről fordította: Taskovics Adél)

„A veszteség és a lehetőségek egyensúlyba hozása” – online konferencia a Dbl szervezésében

2025. május 21-én délután online konferencián vettem részt. A Zoom videócsevegő alkalmazáson tartott eseményt a siketvakokat tömörítő nemzetközi szervezet, a Deafblind International (DbI) szervezte.

Az előadás, amit meghallgattam, egy négy részből álló webinárium sorozat harmadik eleme volt. A négy esemény összefoglaló címe is sokat mond: „A veszteség és a lehetőségek egyensúlyba hozása”.

A jelenleg tárgyalt kutatás a következő címet viseli:

„A szerzett siketvaksággal élő fiatalok és felnőttek összekapcsolása:

Egy akciókutatási tanulmány, amely betekintést nyújt az életkori sokféleség előnyeibe a társkapcsolatokban.”

Elsőként Peter Simcock, a DbI elnöke köszöntötte a résztvevőket, majd bemutatta a délután előadóját.

Vikram Choudhary a Deutsches Taubblindenwerk (Német Siketvak Központ) gyógypedagógusa, aki a siketvakok oktatására szakosodott.

A hollandiai Groningeni Egyetemen szerzett pedagógiai mesterdiplomát kommunikáció és siketvakság témakörben, és az Északi Jóléti Központon keresztül a Taktilis munkamemória-skála (TWMS) hitelesített

szupervizora. A veleszületett siketvakságra specializálódott, szakterülete a taktilis nyelvtanulás támogatása a nyelvi előképzésen keresztül, valamint a veleszületett siketvak tanulók számára egyénre szabott kommunikációs módszerek kidolgozása. Munkája támogatja a korai nyelvi fejlődést és az önmeghatározást az egyedi szenzoros szükségletekkel rendelkező tanulóknál. Jelenlegi munkakörét megelőzően rehabilitációs tanárként dolgozott.

Felnőtt, szerzett siketvakokkal dolgozott. A Braille-írásra, a digitális kommunikációra és a segítő technológiákra specializálódott. Pályafutása során számos nemzetközi és nemzeti siketvak projekt és érdekvédelmi kampány élére állt. Önkéntesként két nemzetközi siketvak bizottságban is dolgozik, valamint tagja különböző nemzeti és nemzetközi hálózatoknak és regionális munkacsoportoknak.

Vikram először kutatásának előzményeiről beszélt.

Az egész akkor kezdődött, amikor gondozóként dolgozott a német siketvak Központban. Ez az épület egyrészt bentlakásos intézményként szolgál siketvak felnőttek számára, ugyanakkor falai között egy iskola is működik. Volt valami az itteni környezetben, ami nagyon hiányzott neki.

Indiában nőtt fel, ahol sok, különféle generációkhoz tartozó ember, felnőtt vette őt körül. Nagynénik és nagybácsik, különféle rokonok között cseperedett. Olyanokat is szeretett, akikkel nem állt rokonsági kapcsolatban. Úgy tekintett rájuk, mintha a család tagjai lettek volna. Felnézett rájuk, tanult tőlük.

A siketvak diákok esetében, akikről gondoskodott, ennek épp az ellenkezőjét tapasztalta. Ők nem rendelkeztek generációkon átívelő kapcsolatokkal. Voltak tanáraik és gondozóik, de semmi több. Nem kötöttek olyan ismeretségeket, amelyek nem „hivatásos” személyekhez fűzték volna őket.

Az épület folyosóit járva szemébe ötlött valami. Az iskola a földszinten helyezkedett el, még a felette levő három emeleten a felnőttek laktak. Ez a két csoport olyan volt, mintha világok választották volna el őket egymástól. Ugyanazokon a folyosókon, ugyanazon épületen osztoztak, de valódi kapcsolódás mégsem volt közöttük.

Ez volt tehát az alapvető kutatási terület, majd tovább finomította: a fiatal siketvakok összekapcsolása az olyan felnőttekkel, akik szerzett siketvaksággal élnek.

A következő lépés az volt, hogy elkezdte tanulmányozni a kapcsolódó szakirodalmakat. Ezek főként arról szólnak, hogy milyen generációs változások történnek a világon mindenütt. Egyre hosszabb ideig élünk, növekszik a várható élettartam. Így egyre több időt „osztunk meg” a más generációkhoz tartozó emberekkel, akik lehetnek tőlünk fiatalabbak, de idősebbek is. A német szakirodalomban kifejezetten sokat olvasott a „megosztott” életéről. Ezek a kutatások azonban egyetlen szót sem

ejtettek a siketvak emberekről. Más fogyatékossgal élők tekintetében talált erre vonatkozó kutatásokat, de siketvakokkal kapcsolatban nem.

Így kezdte el vizsgálni, hogy miként tudná ezt a két alcsoportot összehozni, legalább egy kutatás erejéig. Ez azonban a vártnál is több komplikációt, megoldásra váró feladatot hozott.

Az első nehézséget az jelentette, hogy találjon egyáltalán olyan embereket a két csoportban, akik hajlandók részt venni a kutatásban. Végül négy ilyen személyt talált: két tinédzser fiút és két felnőttet.

Ekkor a fiúk 17 és 19 évesek voltak, a felnőttek pedig hatvan év felettiek. A szerzett siketvaksággal élő felnőttek ekkorra kb. 20-30 éve éltek az intézményben, de a fiúk is kb. már 10 éve. A többi siketvak személy a kommunikációs nehézségekre való tekintettel nem akart részt venni a vizsgálatban. Ennek az volt a lényege, hogy a résztvevőknek minden külső segítség – kommunikációs segítő, tolmács, tanár, gondozó, stb. – nélkül kellett lefolytatniuk egymás között a kommunikációt. Saját ötleteiket kellett beletenniük és sorstársi szinten kapcsolódni egymáshoz. Az hamar egyértelművé vált, hogy a kommunikáció csak és kizárólag online módon valósulhat meg közöttük. Az is hamar kidomborodott, hogy a szerzett siketvaksággal élő felnőttek nem ugyanazokat a platformokat használták, mint a fiatalok.

Az ifjak olyan felületeken voltak jelen, mint például a WhatsApp, míg a felnőttek pl. e-mailező programot használtak.

Egy platformot kellett találni. Végül egy e-mail csoportot hoztak létre a négy résztvevőnek. Ötödiknek Vikram volt a csoportban, de ő csak olvasta a levelezést. Az érdekelte, hogy miről beszélgetnek és a szakemberek mit tudnak ebből tanulni.

Voltak online és szemtől szembeni találkozóik is. Bár a koronavírus járvány kitörése miatt jóval több volt online, mint azt eredetileg tervezték. Az alap ötlet az volt, hogy összehozták ezt a négy embert, és a barátságok maguktól kialakultak.

Nekik maguknak kellett ötleteket kitalálni arra nézve, hogy mit tudnak csinálni együtt – pl.: közös főzés.

Vikram azt kérte tőlük, hogy döntsenek ők négyen egy-egy tevékenységről. Ő vállalta, hogy megbeszéli az igazgatóval, hogy miként lehet kivitelezni, amit kigondoltak.

Elsődleges célja az volt a kutatással, hogy felfedjen olyan tényezőket, amik megnehezítik, illetve épp ellenkezőleg, megkönnyítik a gyakori interakciókat az idős és a fiatal siketvakok között. Mi lehet például olyan tényező, ami szinte magától adódóan, természetesen állítja meg őket a kommunikációban. Épp így az is érdekelte, hogy milyen tényezők teszik egyszerűbbé az érintkezést.

Ezen felül arra is fókuszált, hogy a segítőik és szakemberek hogyan tudnák még jobban megtervezni a szolgáltatásokat a generációkon átívelő modell körül, ami így kezdett kialakulni az intézményükben.

Az első és legfontosabb lépés az volt, hogy össze tudjanak állítani egy listát azokról a dolgokról, amiket szerettek volna közösen csinálni. Itt pedig egyértelművé vált Vikram számára, hogy a felnőttek, akik már hosszú ideje az intézményben éltek, még az ötletek terén is nagyon korlátozottak voltak.

Az egyik felnőtt csak a kávézóba szeretett volna elmenni, ami kb. 15 méterre van az intézménytől. A tinédzserek eközben a McDonald's-ba vágytak volna.

A fiatalok az iskolában kaptak tájékozódás és közlekedés oktatást, míg a felnőtteket sokkal jobban korlátozta a távolság. Pontosabban az, hogy ők maguk mit gondoltak arról, hogy mekkora táv megtétele lehetséges ahhoz, hogy találkozzanak, időt töltsenek együtt. Ők még azt az éttermet se választották volna, ami 2 buszmegállóra van az intézménytől. Ezzel szemben a tinédzsereknek abba a McDonald's-ba se okozott volna gondot elmenni, ami a város másik felében van.

Ez volt az a pont, amikor megfogalmazták: rendben, találkozzunk akkor egy közös főzésre! Találjunk egy olyan helyet, ahol tudunk együtt főzni!

A következő nehézség abból adódott, hogy nem ugyanazokat az ételeket szerették.

Ennek volt egy nagyon érdekes, pszichológiai vonulata is. A tinédzserek éppen akkoriban kezdtek gyerekből fiatal felnőttekké válni. Éppen ezért még jóval „mobilabb” volt a személyiségük. Sok olyan jellegű kérdésük volt, mint: „Ki vagyok én?”, „Milyen szerepet töltök be az engem körülvevő társaságban”?

A felnőttek ezzel szemben elszigeteltséget tapasztaltak. Nagyon vágytak az emberi közelségre és még egy kis ego is dolgozott bennük. Mintha csak azt mondták volna: „Szeretnék valamit hagyni magam után”. Egyfajta példaképként akartak szolgálni a fiatalok számára. Nagyobb szerepet töltött be gondolataikban, viselkedésükben a gondoskodás, a szeretet, míg a fiataloknál inkább a saját identitásuk megtalálása volt a fókusz.

Az egyik felnőttnek volt egy barátnője, és mindig az ő segítségével hagyta el az intézményt. A fiatal fiú először nem tudta, hogy az idősnek barátnője van. Aztán amikor erre rájött, az nagyon nagy felismerés volt a számára. Mintha csak azt mondta volna: „Ó, korábban nem is gondoltam volna, hogy nekem siketvak személyként is lehet barátnőm”!

Az idősebb generáció tagjai számára az volt egy érdekes felfedezés, hogy a fiatalok gyakorlatilag mindenre a mobiltelefonjukat használják. Különböző szolgáltatásokat vettek igénybe azon keresztül, és egymásnak is segítettek elsajátítani bizonyos dolgokat.

Nagyon érdekes tapasztalat volt az is, amikor szabadtéri tevékenységekre adták a fejüket.

Az egyik fiatal fiú azt mondta, hogy ő még soha nem ült repülőgépen. Be is írta a csoportos beszélgetésbe: „Foglaljunk együtt egy repülőutat”!

Vikram azt mondta: „Ez elképesztő! Rendben, felírom a listára, aztán majd meglátjuk, hogy el tudunk-e együtt menni valahová”.

A résztvevők között kialakuló kapcsolatokról szólva nem tudja biztosan, hogy nevezheti-e őket barátságnak, de sorstársi kapcsolatnak mindenképpen.

Korábban hallott a „siketek kultúrájáról”. Ez azonban ennek a kutatásnak a keretei között mutatkozott meg a legtisztább formájában. Bár itt inkább a siketvakok „kultúrájáról” beszélhetünk. Megnyíltak és minden külső segítség/beavatkozás nélkül beszéltek önmagukról.

Voltak olyan kívánságok is, amiket a koronavírus járvány miatt nem lehetett valóra váltani. Volt például, aki Skóciába szeretett volna utazni meglátogatni az ottani siketvakokat, de erre végül nem nyílt lehetőségük. Intézményen belül viszont tudtak különféle dolgokat csinálni, legalábbis egy darabig. A lezárások idején ugyanis a fiataloknak haza kellett menniük.

Sehonnan máshonnan nem jött arra vonatkozó információ, hogy bárkik az intézményből kommunikáltak volna egymással, mivel már segítő szolgáltatás sem volt. Ez alól üdítő kivételt jelentett ez a négy ember, akik online folyamatosan kapcsolatban álltak egymással. Sokat jelentett a fiataloknak, bátorította őket a tudat: „Most én segítek egy siketvak felnőtnak azáltal, hogy átadom neki azokat az információkat, amiket a szüleimtől kaptam”!

A függőség ugyanakkor az életük nagyon sok aspektusában megmutatkozott. Ez kifejezetten a felnőttek vonatkozásában volt meghatározó: függtek az őket körülvevő szolgáltatásoktól.

Túlságosan szorongtak a számukra szokatlan szituációkban. Erre jó példa, hogy állandóan ugyanabba az étterembe akartak menni, ahol már korábban jártak.

A függetlenség, a mobilitás hiánya volt a legnagyobb probléma. Amikor megfogalmazódott egy időpont egy lehetséges találkozóra, nagyon gyakran azt mondták először: „Meg kell néznem, hogy ki dolgozik aznap”. Ezt írták le először válaszként az e-mailben.

A másik azt írta: „Megkérdezem a gondozómat, hogy ő mit gondol az adott tevékenységről”. „Megkérdezem a gondozómat, hogy szerintem milyen tevékenységben kellene részt vennem”.

A másik lehetőségek:

„Mehetnénk csak valami közeli helyre”? „Csinálhatnánk valamit csak itt, az intézményben”? Az ilyen mondatokkal önmagukat korlátozták le.

A mobilitás és a függőség mellett a harmadik főbb gond a bizalom volt – mindenekelőtt Vikramban kellett megbízniuk.

Egy idő elteltével elfogadták, és szinte el is felejtették, hogy ő is ott van az online csoportban. Mintha csak azt mondták volna: „Itt van Vikram, hogy megértsen valamit”.

A következő nagy akadály a kutatásban való részvétel szándékának a hiánya volt. Sem az idősek, sem a fiatalok nem igazán akartak részt venni benne. Nem szerettek volna generációk közötti sorstársi kapcsolatokat kötni. Ennek főként az intézményes berendezkedés lehetett az oka, amiben élnek.

A vezetőség, illetve a gondozók részéről is tapasztalható volt az akarat hiánya. A kapcsolat csak akkor jöhetett létre, ha azt az érintett vezetők vagy gondozók is úgy akarták. Akkor adták meg rá ugyanis az időt és az erőforrásokat.

A résztvevők oldaláról szempont volt az is, hogy mennyire volt ismerős számukra az adott tevékenység. Többnyire olyan dolgokat csináltak lelkesedéssel, melyek ismerősek voltak a számukra. Új dolgokat nem igazán próbáltak ki szívesen.

Az egészségügyi problémák is komoly akadályt jelentettek. A szerzett siketvakság miatt néhány résztvevőnek egyéb egészségügyi problémái is voltak. Így elkezdtek azon gondolkodni: „Hogyan tudjuk navigálni egymást az egészségügyi problémák mellett”?

Az utolsó tényező az, ami bármely egyéb más kutatásban is megkerülhetetlen szerepet játszik. Ez pedig nem más, mint a résztvevők személyisége.

Mindnyájuk különálló egyéniség, ami megmutatkozott abban is, hogy milyen dolgokat kedveltek, illetve, hogy miként fejlődtek közöttük a kapcsolatok.

A kutatás fontos aspektusát képezték az anyagiak is. A felnőttek mindegyike dolgozott. Ezért, ha a fiatalokkal közös programokra mentek, mindig megfordult a fejükben: „Arra az időre ki fogok maradni a munkából, kevesebb lesz a pénzem”. Még a tinédzserek számára ez iskolai elfoglaltság volt, a kutatásban való részvételt betudták nekik oktatási időbe.

A felnőttek érdekében viszont kellett tárgyalnia Vikramnak az igazgatósággal. Kérte, hogy ahelyett, hogy ezekre a napokra szabadságot kellene kivenniük, tudják be a találkozókat munkaidejükbe.

A másik anyagi aspektus: „Ki fog fizetni az ebédért, a vacsoráért, vagy bármi egyébért, amit csinálni akarunk?”

Ha az egyes országokat nézzük, komoly kulturális különbségek mutatkoznak abban, hogy egy-egy ilyen esetben kinek illik fizetni. Szerencsére Németországban elfogadott, hogy mindenki a saját étkezését finanszírozza. Ezt kellett csak észben tartaniuk. Így gyakran elhangzott a mondat: „Megkérdezem a segítőmet, hogy mennyi pénz is van a számlámon”.

A tinédzserek felfoghatták ezt úgy, mint olyan tevékenységet, ami a felnőtt életre készíti fel őket: a saját rendelkezésükre álló összeggel nekik maguknak kellett helyesen gazdálkodniuk.

A legfontosabb dolog, amit Vikram tanult ebből, hogy a két korosztály között megvolt ugyan a törekvés az egymáshoz való kapcsolódásra, de támogatásra volt szükségük magától az intézménytől és annak vezetésétől is. Ha nem biztosítottak volna számukra segítők, akikkel elmehettek a találkozókra, ha nem adtak volna nekik egy kis pénzt az ebédre, vacsorára, egyáltalán a tevékenységekre, amikben részt szerettek volna venni, mindez nem valósult volna meg. Épp így akkor sem, ha nem tudták volna be a felnőtteknek munkaidőként a fiatalokkal való találkozást.

Pozitív fejlemény volt, hogy a kutatás befejezése után az egyik fiatal fiú is párra talált. Ebben nagy része volt annak is, hogy látta: a felnőtt férfi, akivel sok időt töltött együtt, szintén párkapcsolatban él.

A kutatásnak az intézményekre nézve is fontos hatása volt. A különböző korosztályokhoz tartozó lakók elkezdtek együtt tölteni a szünidőket, jeles napokat. Partikon vesznek együtt részt, közösen ünneplik a Húsvétot, a Karácsonyt. Korábban külön szerveztek partit a felnőtteknek és külön a gyerekeknek, mostanra ez gyökeresen megváltozott. A felnőttek meghívást kapnak az iskolai ünnepségekre, de az iskolások is mennek a felnőttek rendezvényeire. Ez az, amiben a kutatás belső változást hozott az intézmény életébe.

A másik fontos fejlődés: az önérdékvényesítés. Nekik maguknak kellett kitalálniuk ötleteket. Ha azt észlelték, hogy ezeket nem támogatja az intézmény vezetősége, azt mondták: „Miért ne próbálhatnék meg én magam érvelni mellette”?

„Miért ne tehetném meg”? – Ez volt az a kérdés, ami egyre többször fogalmazódott meg az online összejövetelek során, és amit ő kutatóként örömmel fedezett fel.

Hol tartanak ezek a sorstársi kapcsolatok a kísérlet lezárulta óta?

Vikram tudomása szerint a négyből ketten még mindig kapcsolatban vannak egymással. A fiatal befejezte az iskolát, és a felnőtt is az intézményen kívül él.

A másik két személy már nem kommunikál egymással. Ahogy a kísérlet lezárult, más-más irányokba mentek tovább. Vikram megkérdezte tőlük, hogy miért alakult ez így. Kölcsönösen úgy gondolták, hogy annyi volt a dolguk, hogy részt vegyenek a kutatásban. Ezzel a feladatuk lezárult, már nincs miről beszélgetniük egymással.

(Angol nyelvről fordította, összegezte: Taskovics Adél)

HÍR, ÉRDEKESSÉG

Matchbox – a sok millió gyufaskatulyába zárt álmom története

A Matchbox a Lesney Products nevű cég márkaneveként indult hódító útjára 1953-ban. Fémöntésben járatos szakemberek alapították, név szerint John W. Odell, Leslie Charles Smith és Rodney Smith.

A „Lesney” elnevezés utóbbiak keresztnéveinek (Leslie és Rodney) összevonásával született. A legelső termékük a II. Erzsébet királynő megkoronázásakor használt hintó volt. Ez páratlan sikert aratott, nem kevesebb, mint egymillió darabot adtak el belőle.

A céges legenda szerint nem sokkal ezután Odell gyermeke kívánságát teljesítve adott nagy lendületet a vállalkozásnak. A kislány iskolájába ugyanis csak akkora játékot volt szabad bevinni, amely elfért egy gyufásdobozban. Ezért készült el a gyufásdoboz méretű papírdobozba zárt első „Matchbox”, amely történetesen egy zöld-piros színben pompázó úthenger lett. Ezt utóbb hetvennégy további jármű követte, így született meg a hetvenöt darabos Matchbox-sorozat.

A Matchbox Toys sokáig ragaszkodott a hetvenöt darabos szériához, amely mintegy a védjegyükké is vált. Ennek értelmében folyamatosan hetvenöt különféle járművet tartottak a piacon. A kínálat tagjai azonban nem voltak állandóak. Időről időre változott a paletta, frissült és cserélődött. Ha valamelyik modellt bármely okból visszavonták és egy másikat adtak ki helyette, az utód az előd sorszámát kapta meg. A márka szakértői bármikor kapásból fel tudják sorolni, hogy mondjuk a tizenkettes sorszámot mely járművek kapták az 1-75 sorozatban...

A Matchbox már a kezdetektől figyelt arra, hogy ne csak kisautókat áruljon, de egyúttal egy saját mikrokozmoszt is. Ha úgy tetszik, komplex szolgáltatást nyújtottak, olyat, amelyet egyik vetélytársuk sem. Azért például, hogy a gyerekek minél inkább belefeledkezzenek a játékba, érdekes kiegészítőket, sorozatokat, ajándécsomagokat és egyéb készleteket árusítottak.

Számtalan gyerek álma-vágya volt például az „R” sorozat valamely tagja, amely betűjelzését a „Roadway Series” után kapta. A korai készletekben olyan érdekes kiegészítők voltak, amelyekből például szintbeli útkereszteződést lehetett építeni. Az évről évre frissített sorozatban volt később felüljárás csomópont, autóverseny-pálya, építkezési terület, kikötő, vidéki gazdaság és még sok-sok egyéb érdekesség. Kicsit hasonló volt az előbbihez az „A-sorozat”, amelyben például közlekedési táblák, benzinkutak, autószállító járművek is voltak. Az „M-sorozat” két ágra vált, az MG jelzésű készletekben garázsok, míg az MF jelzésű dobozokban tűzoltó állomások és azok kiegészítői voltak.

Három évvel a Matchbox első bemutatkozása után, 1956-ban kezdődött el a híres-nevezetes „Y-sorozat”, vagyis a „Models of Yesteryear” gyártása és árusítása.

E termékcsoport fókuszában elsősorban a „nagy gyerekek”, vagyis azok a felnőttek álltak, akiknek szíve megdobbant gyermekkoruk meghatározó autóinak láttán. Akik meglelt férfiak voltak 1956-ban, többnyire a tízes-harmincas évek autóiért rajongtak.

A Models of Yesteryear sorozat tagjait 1966-tól egy új sorozatban is felhasználták, ez volt a Giftware. Mivel nyilvánvalóvá vált, hogy a klasszikus, első világháború előtt és a két világháború között épült autók iránt hatalmas vonzalmat érez sok felnőtt, így hamutartók, egyéb asztali díszek készültek a kisautók felhasználásával. A gyerekjáték-jelleg immár messzire tűnt, hiszen a Giftware sorozat autóit ezüst- és aranszínben árusították. A gyártó a nagyobb ünnepek előtt rendszeresen kiadta aktuális ajándécsomagjait is. Ezek általában több darabból álló autókollekciót tartalmaztak. Az egyik legjelentősebb és már önmozgó készlet a „Motorized Motorway” volt. A távirányító gombját lenyomva a két autó ádáz versenyre kelt egymással az elemekből összeépíthető pályán. A hatvanas évek végén ez örületesen érdekes, feltűnő és modern játékszernek számított!

(Forrás: vgm.hu)

Létezik egy egyedülálló kocsmatemplom Magyarországon, ahol új értelmet nyer a lelkifröccs

A Soprontól nyugatra fekvő Brennbergbánya festői környezetében található a Szent Borbála tiszteletére szentelt római katolikus templom. Különlegességét az adja, hogy alagsorában egy kocsmma működik. Ez az épület Magyarország egyetlen olyan temploma, amelynek felső szintjén miséznek, míg az alsó részében italt szolgálnak fel.

A kocsmatemplom története bányászoktól a turistákig

A kocsmatemplomot 1930-ban építették egy korábbi iskolaépület átalakításával. A bányászok védőszentjéről, Szent Borbáláról nevezték el. A szénbányászat kétszáz éves múltja tekint vissza a településen.

A templom központi szerepet játszott a helyiek életében. A hatvanas években, amikor a bányaigazgatóság épületében működő Bányász presszót lebontották, a kocsmma átköltözött a templom alagsorába. Ezt addig raktárként használták. Innentől vált a templom és a kocsmma együttélése a helyi közösség mindennapjainak részévé.

A Szent Borbála-templomban minden vasárnap miséznek, a kocsmma pedig kedd kivételével minden nap nyitva áll a látogatók előtt. Ez a

különleges helyszín nemcsak a helyiek, hanem a turisták körében is népszerű. A templom és a kocsmá együttes jelenléte jól példázza, hogyan fonódhat össze a hit és a társasági élet egy közösség mindennapjaiban.

(Forrás: 168.hu/itthon)

529 nap a dzsungelben: élve került elő Valerie, a világ legbátrabb tacsója

Hihetetlen happy enddel végződött egy Ausztráliát lázban tartó történet. 529 nap után előkerült Valerie, a kis tacsó, akinek 2023 novemberében veszett nyoma a Kenguru-szigeten.

A mindössze 4 kilós kutyus elképesztő túlélőnek bizonyult. Miközben a Kangala Wildlife Rescue és más állatvédők több mint 1000 órát töltöttek a keresésével és 5000 kilométert tettek meg érte, ő a dzsungel szabályai szerint boldogult. Nagy valószínűséggel rovarokat evett és gátaknál talált vizet. Eközben kikerülte a kígyókat és a ragadozó madarakat is.

Az állatvédők végül egy speciálisan előkészített, élelemmel csalogató csapda és kamerák segítségével tudták elfogni a kis szökevényt. Valerie először megpróbált kiutat találni, de végül összegömbölyödött és békésen elaludt a ketrecben.

A kis tacsó még gazdáival, Georgia Gardnerrel és Josh Fishlockkal érkezett a szigetre egy vakációra. Egy horgászkirándulás alatt azonban megszökött, és azóta a vadonban bujkált. Gazdái napokon át keresték, de a sűrű bozótban esélytelennek bizonyult a megtalálása.

Most, másfél év után, Valerie végre biztonságban van. A történet nemcsak a gazdiknak, hanem egész Ausztráliának szívmengető boldogságot hozott.

(Forrás: eztnezd.net)

Nyolcan költöztek be egy plázába, négy évig észre sem vették őket

Nyolc amerikai művész falat épített egy nagy bevásárlóközpont egyik eldugott részén, és csináltak maguknak egy titkos lakást. Négy évig nem buktak le, noha ki-bejáráltak. Igaz, boltos számla mindig volt náluk a biztonság kedvéért.

A 2000-es évek elején épült Rhode Island állam fővárosában, Providence-ben a Providence Place bevásárlóközpont azzal a szlogennel, hogy itt mindent megtalál, ami a boldogságához kell. Reklámjában egy nő epedve

nézi a bevásárlóközpontot és közben azt kiabálja, bárcsak bent lakhatna. Ezt látva és hallva Adriana Valdez Young és férje, Michael Townsend elhatározták, hogy beköltöznek a központba.

Erről a négy évre elnyúló kalandról forgatott filmet Jeremy Workman „Secret Mall Apartment” címmel, amit már vetítenek is Amerikában.

A művészek nemcsak kalandot kerestek, tiltakozni is akartak a pláza felhúzása (amiről senkit nem kérdeztek meg) és a burjánzó dzsentrifikáció ellen.

Ez az a jelenség, amikor a nagyvárosok változó folyamatai átalakítják a lakosság összetételét is bizonyos területeken. Itthon tapasztalhatjuk mi is. A nagyobb városok centrális részei jellemzően a tehetősebb rétegek birtokába kerültek. A szegényebbek a külvárosba szorultak. De az is megeshet, hogy egy-egy kerület felkapott lesz és a szegényebb lakosoknak el kell hagyniuk otthonukat az emelkedő ingatlanárak miatt.

A nyolcvanas évek végén Providence képviselői úgy döntöttek, életet lehelnek a szerintük szegényes és unalmas belvárosba. Így felhúzták a Providence Place bevásárlóközpontot, hogy felélénkítsék a gazdaságot felsőkategóriás boltokkal, mozival és minden jóval. Csakhogy a megvalósulásához az kellett, hogy egy pezsgő közösségi teret tönkretegyenek. Ez volt a Fort Thunder néven ismert elhagyatott gyárépület, ami koncertek helyszíne, játszóház és művészbázis volt. Lebontották a pláza miatt, ám erről senkit nem kérdeztek meg.

Az ingatlanpiac hirtelen pezsegni kezdett a környéken, új tervek megvalósításába kezdtek a befektetők. Egy nyolc amerikai művészből álló csoport pedig némi bosszútól is vezérelve falakat felhúzva készítette vackát a pláza mozija alatt, a parkoló mellett. A barátok együtt cipelték a parkolóház lépcsőházában és a vészkijáratokon keresztül a kanapékat, étkezőasztalt, antik szekrényt, szőnyeget, gofrisütőt és PlayStationt is. A labirintusszerű földalatti folyosók és vészkijáratok segítették őket a fű alatti munkában.

Most azt mesélik, be-bekapcsolt a riasztó, mikor hurcolták be a dolgaikat, de nem történt semmi különös. Megvárták, míg leáll és folytatták a csempészetet. A pláza élelmiszerboltjában vásároltak, hogy legyen náluk mindig blokk, ha megállítanák őket.

Bár természetes fény híján a lak nem épp egy kertes házra hasonlított, Valdez erről úgy nyilatkozott a róluk forgatott és nemrég bemutatásra került dokumentumfilmben, hogy: „Nagyon nyugodtnak éreztük ott magunkat, bár kicsit börtönszerű volt”. Főleg találkozóhelyként használták a lakást, hogy ötleteljenek és különféle művészeti installációkat tervezzenek. Az egyik itt fogant tervük volt a New York-i portréprojekt, amely a szeptember 11-i áldozatok tiszteletére készült. Öt évvel a támadás után Townsendék 490 életnagyságú sziluettportrét készítettek az áldozatokról festőszalag segítségével. Manhattan-szerte láthatóak

voltak házfalakon, de volt a titkos vacok falán is. Így inkább csak műhelyként használták a titkos sarkot, nem életvitelszerűen laktak itt. Négy év elteltével viszont a biztonsági őrök felfedezték őket és a csoport szerint rájuk is szálltak, mert a lakásból kezdtek eltűnni a dolgok.

Az őrök valószínűleg nem jelentették őket, hanem ők maguk is elkezdtek használni az izgalmas kis teret, amikor a művészek nem voltak a közelben. A nyolc alapító ezért úgy döntött, csak az esti órákban keresik fel a lakást, nehogy elkapják őket. Egy nap azonban Townsend megszegte a szabályt, mert meg akarta mutatni a rejtekhelyet egy barátjának. Miután bementek, a biztonságiak rájuk törtek és elkapták őket. Egy életre kitiltották őket a bevásárlóközpontból, a lakást pedig végleg lezárták.

A tilalmat azóta feloldhatták, mert a Secret Mall Apartment film vetítésén Townsend részt vett a bevásárlóközpontban. Aztán tényleg börtönné, bár lakatlanná változott a kis lakás, mert hatóságilag befalazták. Most, hogy elkészült történetükről a dokumentumfilm, a bemutatót a plázában tartották és a nyolc renitens művészt is meghívták rá.

(Forrás: index.hu/tudomany)

72 km/h-val szeli a levegőt a kínaiak repülő motorkerékpárja

A kínai Kuickwheel hivatalosan is bemutatta legújabb fejlesztését, a Skyrider X6 nevű repülő motorkerékpárt. A jármű képes az automatikus felszállásra, leszállásra és útvonaltervezésre is.

A háromkerekű, billenő, kételtű repülő motorkerékpár kétféleképpen működik. Az első üzemmódban a földön közlekedik, míg a másodikban többrotoros drónná alakul át és repül. A források szerint a földi üzemmódban az elektromos motor maximális sebessége képes meghaladni a 70 km/h-t, hatótávolsága 200 km. Repülési módban pedig egy 6 tengelyes, 6 rotoros elektromos rendszerrel működik – a levegőben 72 km/h a maximális sebessége.

A kínai fejlesztésnek jelenleg kétféle változata érhető el. Az egyik a 10,5 kWh-s akkumulátoros verzió. Ez gyors (DC) töltéssel 1 óra alatt teljesen, vagy 30 perc alatt 80%-ra tölthető fel. A második, 21 kWh-s nagyobb változat akár 40 perc repülésre is képes, vagy kb. 50 km megtételére a levegőben.

A Skyrider X6 képes automatikusan felszállni, leszállni, valamint útvonalat tervezni, de manuálisan is irányítható egy joystick segítségével. A jármű karbon-kompozitból és repülőgépipari alumíniumból készült, így könnyű, de tartós szerkezetről van szó. A biztonságról tartalék motorok

és vezérlőrendszerek gondoskodnak, valamint egy vészhelyzeti ejtőernyő is. A stabilitás érdekében pedig egy tartalék repülésvezérlő is van a rendszerben.

Mielőtt a tömeggyártásba kerülhetne, még számos akadályt kell leküzdenie. Az egyik legnagyobb probléma, hogy Kínában a 200 méternél alacsonyabb légtérben való civil repülés még nem teljesen legális. Emellett a járműnek szüksége lesz egy könnyű sportrepülői engedélyre is, ami kb. 6900 dollárba kerül.

Milyen célra használható?

A Skyrider X6 elsősorban rövid távú városi közlekedésre, sürgősségi szállításra és luxuscélra vagy szórakozásra használható a jelenlegi formájában. Az új jármű már előrendelhető kínai weboldalon, nagyjából 69 000 dolláros áron. Ez kb. 24 millió forintnak felel meg.

Bár a technológia és az ár egyaránt figyelemre méltó, a valós használatot jelenleg a szabályozások és a pilótavizsga-kötelezettség hivatalos lépései korlátozzák.

(Forrás: hamuesgyemant.hu/tudomany)

KEDVENC RECEPTJEIM

Rovatunk következő finomsága: a pásztortarhonya.
Ez nagyon ízes és laktató.

Hozzávalók:

- 2-3 szem közepes krumpli;
- 1 közepes fej hagyma;
- 10-15 dkg sózott kenyérszalonna vagy apróra vágott Bacon szalonna;
- 25 dkg tarhonya;
- 15-20 dkg lecsókolbász

Elkészítése:

A hagymát apróra vágjuk, mintha pörkölt alá készítenénk. A sózott szalonnával ugyanígy teszünk. Ha van kockázott Bacon szalonnánk, akkor azt csak össze kell pirítani a hagymával. Ugyanígy kell tenni a sózott kenyérszalonna darabokkal is, de mivel ezek zsírosak, előbb külön le kell sütni őket.

Ha ezek jól összepirultak, akkor kell rátenni a 25 dkg tarhonyát, illetve a 2-3 szem krumplit, apróra vágva. Annyi vizet kell rá önteni, hogy bőségesen ellepje.

Amikor háromnegyedig elkészült, akkor rakjuk rá a karikára vágott lecsókolbászt.

Egyszerűen csak egy kis sóval ízesítjük.

Ha jól megfőtt, nagyon finom tud lenni. Jó étvágyat kívánok hozzá!

A HÓNAP VERSE

Weöres Sándor: Kánikula

Szikrázó
az égbolt,
aranyfüst a lég,
eltörpül
láng-úrben
a tarka vidék.

Olvadtan
a tarló
hullámszik, remeg,
domb fölött
utaznak
izzó gyöngyszemek.

Ragyogó
kékségen
sötét pihe-szál:
óriás
magányban
egy pacsirta száll.

Siketvakok Országos Egyesülete

Hungarian Deafblind Association

Székhely: 1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 39.

Levelezési cím: 1089 Budapest, Korányi Sándor u. 30.

Telefon: 06-1/209-5829

E-mail: siketvak@siketvak.hu

Adószám: 18061031-1-42

Összeállította, szerkesztette: Taskovics Adél